

İSPANYA GELİR VERGİSİ SİSTEMİ

INCOME TAX SYSTEM IN SPAIN

Birol UBAY^(*)

ÖZET

Artan oranlı bir gelir vergisi yapısına sahip olan İspanya, 2008 yılında yaşanan ekonomik krizin ardından ekonomisini ayakta tutmak ve vergi gelirlerini artırmak adına gelir vergisi tarifelerinde ve oranlarında birtakım değişikliklere gitmek zorunda kalmıştır. İki sistemli bir gelir vergisi yapısının mevcut olduğu İspanya'da, ulusal gelir vergisi oranlarına bir de yerel yönetimlerin almış oldukları gelir vergisi oranları eklenmekte ve vergi mükellefleri üzerindeki vergi yükü daha üst seviyelere taşınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dolaysız vergiler, gelir vergisi, İspanya gelir vergisi

JEL Classification Code: H20 – General, H21 - Efficiency; Optimal Taxation, H24 - Personal Income and Other Nonbusiness Taxes and Subsidies, H27 - Other Sources of Revenue

ABSTRACT

After the 2008 economic crisis, Spain, with its progressive income tax system, had to made certain changes in its income tax tariffs and rates with a view to supporting its economy and increasing tax revenues. In Spain, where there is a dual income tax system, income tax rates applied by the local governments are added to the national tax rates and thus this escalates the tax burden on the taxpayers.

Key Words: Direct taxes, income tax, income tax in Spain

1- GİRİŞ

Avrupa Birliği'nin temel ekonomik işlevini oluşturan iç pazarın düzgün çalışması ve birlik içindeki serbest rekabet ortamının bozulmaması Birliğe üye 28 devletin vergi sisteminin uyum içinde işlemesine bağlıdır. Bu kapsamda, AB Birliği iç pazarın işleyişine direkt olarak etkisi olan dolaylı vergiler ala-

^(*) Gelir Uzmanı

nında 1968 yılından buyana genel bir uyumlaştırma politikası takip ederken geleneksel vergiler olarak kabul edilen dolaysız vergiler alanında, özellikle gelir vergisi, üye ülkeleri kendi iç mevzuatlarını uygulamada serbest bırakmıştır. Kurumlar vergisi alanında yapılan Birlik düzeyindeki bazı mevzuat düzenlemeleri dışında, dolaysız vergiler alanı 28 farklı vergilendirme sistemini içinde barındırmaktadır.

Son yıllarda yaşanan ekonomik krizin etkilerini azaltmak ve kamu gelirlerini arttırmak amacıyla AB üyesi devletler özellikle dolaysız vergiler alanında matrah genişletici ve vergi oranlarını arttırıcı tedbirler uygulamışlardır. İspanya'da bu üye ülkelerden biridir ve genel olarak gelir vergisi dilimleri ve vergi oranlarında değişiklikler yapmıştır. Bu nedenle, bu çalışmamızda İspanyol gelir vergisi sistemi ana başlıkları ile ele alınıp değerlendirilmiştir.

2- İSPANYA'NIN GENEL DURUMU

İspanya'nın vergi / GSYH oranı, 2011 yılı verilerine göre % 31,4 olarak gerçekleşmiştir. İspanya bu değer ile Avrupa Birliği düzeyinde 21 inci sırada bulunmakta ve en düşük oranlara sahip üye ülkeler arasında yer almaktadır.

İspanya gelir tahsilâtı içinde sosyal güvenlik katkı payı gelirleri, dolaysız vergi gelirleri ve dolaylı vergi gelirlerinin payı sırasıyla %12,1, %9,9 ve %10,2 olarak gerçekleşmiştir. Sosyal güvenlik katkı payı gelirleri ve dolaysız vergi gelirleri tahsilâtının her ikisinin de GSYH içindeki payı AB-27 ortalamasının düşük aralığında seyretmektedir. Dolaysız vergi gelirlerindeki gerileme büyük oranda kurum gelirleri üzerinden alınan vergilerdeki düşüşe bağlı olarak gerçekleşmiştir. Bu tür vergi gelirleri bakımından ekonomik krizin İspanya üzerindeki etkisi diğer Avrupa Birliği ülkelerine göre daha büyük olmuştur. Dolaysız vergi gelirleri 2007 yılından 2011 yılına gelene dek %4,8 ila %1,9 oranları arasında düşüş göstermiştir¹.

İspanya üç yönetim seviyesi olan yarı federal bir vergi sistemine sahiptir. Geleneksel olarak, merkezi yönetim ve sosyal güvenlik fonları gelirlerin büyük bir çoğunluğunu toplarlardı. Ancak bu durum son yirmi yıllık bir sürede değişmiştir. İlk olarak 1997 yılındaki bölgelerin finansal sisteminin reformunu takiben, bölgesel vergilerin toplam vergiler içindeki yüzdelik payları 1997'den önce %5 iken 2009 yılında yaklaşık beş kat artarak %24,0 olmuştur. Bölgesel vergilerin payındaki bu artış, merkezi yönetimin topladığı gelirlere keskin bir düşüş olarak yansımıştır. İkinci olarak ekonomik krizle mücadele etmek amacıyla, sosyal güvenlik fonlarının paylarında bir artışa gidilmiştir².

2.1- İspanya Gelir Vergisi Sistemine Genel Bakış

İspanya'da gelir vergisi sistemi 2007 yılında daha da basitleştirilerek vergilendirilebilir gelirin tüm unsurlarına uygulanan vergi cetveli beş gelir diliminden %24, %28, %37 ve %43 vergi oranlarına sahip dört gelir dilimine düşürülmüştür. Ancak 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren uygulanan 2011 Bütçe kanunu ile merkezi yönetim 120.000 Euro ile 175.000 Euro arasındaki şahsi gelir için, iki ek vergi dilimi oluşturmuştur ve bu şekilde %21,5 olan geçerli merkezi yönetim gelir vergisi üst oranında %1 ve %2 puanlık bir artış gerçekleştirmiştir. Ocak / 2012 itibarıyla de 2012 ve 2013 yılları gelirlerini de kapsayacak şekilde her bir merkezi yönetim gelir matrahlarına uygulanmak üzere geçici ek vergi

¹ 145-147

² Eurostat European Commission, Taxation Trends In The European Union 2013 Edition, Belgium, 2013, ss. 145- 147

oranları konulmuştur. Buna göre gelir vergisi oranları şuanda yedi dilimden oluşmaktadır. Bu oranlar %24,75, %30, %40, %47, %49, %51 ve %52 olarak gerçekleştirilmektedir. En yüksek gelir vergisi oranı 300.000,00 Euro'yu aşan gelirlere uygulanmaktadır. Bölgesel yönetimler, kendi bölgesel gelir vergisi cetvellerinde, merkezi yönetim politikasına göre ayarlama yapıp yapmamakta özgürdürler³.

İspanya gelir vergisi sistemine göre; 9.180 Euro ve altı net ücret gelirleri 4.080 Euro'luk bir indirimden faydalanırlar. Net ücret geliri 13.260 Euro'nun üstüne çıkanlar için bu indirim miktarı kademeli olarak 2.652 Euro'ya kadar düşmektedir. Genel kural olarak şahıs ve aile yardımları, %0 vergi oranı uygulanan ilk gelir diliminde yer almaktadır.

Ayrıca tasarruf ve menkul sermaye gelirleri, 2012 yılından itibaren 2013 yılında da geçerli olmak üzere artan oranlı vergilendirme tarifesi ile ilk 6.000 Euro'su %21, 24.000 Euro'ya kadar %25 ve bunu aşan miktarı ise %27 olmak üzere üç vergi oranıyla vergilendirilmektedir. Ekonomik krizin sonuçlarını hafifletmek bakımından 2013 yılında; bir yıldan az süreli sermaye kazanç ve kayıpları genel artan oranlı tarifeye göre ve 2.500 Euro'yu aşan şans oyunları kazançları bir kereliğine % 20 oranında vergilendirilecektir.

İspanya, geçmişte ücret ve serbest meslek vergisi mükellefi olanlara sağladığı 400 Euro'luk vergi kredisi gibi yeni uygulamalarla hane halkının alım gücünün artmasını desteklemiştir. Ancak kamu açıklarını kapatmak için, bu uygulama 2010 yılında, 12.000 Euro altında gelire sahip düşük gelirler hariç kaldırılmıştır. Vergi mükelleflerine ilk evlerini almaları veya tamir etmeleri için sağlanan %15 oranındaki vergi kredisi uygulaması vergilendirilebilir geliri 24.107 Euro'yu aşanlar için 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren, Ocak / 2013'den itibaren ise tamamen kaldırılmıştır. Her doğan veya evlat edinilen çocuk için verilen vergi kredisi de benzer şekilde ilga edilmiştir⁴.

2.1.1- Vergilendirilebilir Kişi

İspanya kanunlarına göre bir kişinin vergisel bakımdan ülkede yerleşik sayılabilmesi için;

- Bir takvim yılı içinde 183 günden fazla bir süre İspanya'da bulunması (kişisel ikametgâh),
- En önemli çıkarlarının yani ekonomik çıkarlarının, ticari ve mesleki faaliyetlerinin İspanya'da bulunması (ekonomik ikametgâh).

Aksini ispat edecek bir kanıt olmadıkça; evli çiftlerin daimi ikametgâhı ve bakmakla yükümlü oldukları çocukları İspanya'da bulunuyorsa, İspanya'da yerleşik sayılırlar. İkametgâhlarını İspanya'ya taşıyan şahıslar; tam mükelleflere veya dar mükelleflere uygulanan gelir vergisi sisteminin bir tanesinin kendilerine de uygulanmasını talep edebilirler. Ek olarak ikametgâhlarını vergi cenneti olarak tanımlanan bir ülkeye (Andora bazı nedenlerle kapsam dışıdır) taşıyan İspanyol uyruklular, göç ettikleri yılı takip eden 4 yıl boyunca tam mükellef olarak tüm gelirleri üzerinden vergilendirilmeye devam ederler⁵.

Ortaklıklar, İspanyol vergi kanunlarına göre şirket olarak kabul edilirler ve kurumlar vergisine göre vergilendirilirler.

2.1.2- Vergilendirilebilir Gelir

İspanya'da yerleşik olduklarından ötürü tam mükellef olarak vergilendirilecek şahıslar; yurt dışında

³ a.g.e. ss 145-147

⁴ Eurostat European Commission, Taxation Trends In The European Union 2013 Edition, Belgium, 2013, ss. 145- 147

⁵ ADVOCO Spanish Law, Accounting, Tax and Administration, Spanish Income Tax, erişim 2013, www.advoco.es

ve içinde elde ettikleri tüm kazançlar üzerinden gelir vergisine tabi iken, İspanya'da yerleşik olmayan dar mükellef şahıslar, sadece İspanya'da elde ettikleri gelirler üzerinden gelir vergisi öderler⁶.

İspanya gelir vergisi kanununda altı çeşit gelir unsuru sayılmıştır. Bunlar:

- a) Ücret gelirleri,
 - b) Menkul sermaye gelirleri,
 - c) Gayrimenkul sermaye gelirleri,
 - d) Ticari gelirler,
 - e) Değer artış kazançları,
 - f) Emsal gelirler. Takip eden durumlarda emsal gelir dikkate alınmaktadır:
 - Vergi mükelleflerinin ana ikametgâhları dışındaki konutlardan elde ettikleri gelirler,
 - Mali isnat rejimi altındaki gelirler,
 - Kontrol edilen yabancı kurum kazancı,
 - Birleştirilmiş sigorta poliçelerinden elde edilen gelirler. Bunlar belli yasal gereksinimleri karşılamazlar,
 - Listelenmiş vergi cennetlerinde kurulan kolektif yatırım kurumlarından elde edilen kazançlar.
- Genel kural olarak, nakit tahsilât ve ödeme zamanları dikkate alınmadan, gelirin tahakkuk yılı vergilendirilir ve gelirin elde edilmesi ile ilgili olarak yapılan masraflar yapıldıkları yılda gelirden indirilir. Taksitli satışlar ve transfer yılında veya ödemenin yapıldığı yılda mükellefe vergi tahakkuk ettirilmesi tercihini sunan diğer özel durumlar hariç, gelir yayılışına izin verilmez⁷.
- Eğer evli çiftler ayrılık beyanı verirlerse; her bir vergi mükellefine atfedilecek gelirin ve indirilebilecek giderin tespitinde dikkate alınacak gelir kaynağı veya kategorileri şöyledir;
- Ücret gelirleri (emeklilik gelirleri dışında) ve ilgili indirimler yalnızca kazanç sahibine verilir, emeklilik gelirleri genel olarak bireysel faydalanıcıya ait olur,
 - Sermaye gelirleri ve hisse senetlerinden elde edilen gelirler belirtilen mülk öğelerinin bireysel sahiplerine atfedilirken, evlilik mal rejimi türüne göre;
 - Eğer evli çiftler mal birliği rejimine tabi ise, karı-kocanın her ikisi birden, başka bir oran öngörülmemişse, 50/50 temelinde bölüşülür,
 - Eğer evli çiftler, mal ayrılığı rejime tabi ise; malın kayıtlı sahibi olan eş sahibi olur.
 - Ticari kazançlar ise düzenli şekilde ticari faaliyeti yürüten, serbest mesleği ve sanatsal faaliyeti icra eden bireylere atfedilir.

Verginin hesaplaması bakımından, yukarıda bahsi geçen çeşitli gelir unsurlarından elde edilen gelirler "Genel gelir" ve "Tasarruf gelirleri" olarak sınıflandırılmıştır. Genel gelir; ücret gelirleri, gayrimenkul sermaye gelirleri, ticari kazançlar ve pozitif ve negatif sermaye gelirlerini içeren ve tasarruf geliri olarak kabul edilmeyen sermaye gelirlerinin toplamından oluşur. Bazı gelir unsurları indirilebilir giderler ve istisnalar yoluyla azaltılmıştır. Ortaya çıkan matrah artan oranlı vergi sistemine göre vergilendirilir.

⁶ Angloinfo the Global Expat Network Spain, How Income Is taxed, erişim 2013, www.spain.angloinfo.com

⁷ IBDF,(2012), Personal Income Tax System In Spain, s: 1

Tasarruf gelirleri kâr payları, faiz, hayat ve sakatlık sigortaları sözleşmesi kapsamında para ödemeleri veya aynı yardımları içeren menkul sermaye iratları ve varlıkların transferinden ortaya çıkan pozitif veya negatif sermaye gelirlerinden oluşur⁸.

2.1.3- Vergi İstisnaları

İspanyol gelir vergisi sistemine göre en önemli gelir vergisi istisnaları şunlardır⁹;

- 1.500 Euro'ya kadar olan kâr payları,
- Belirli sermaye kazançları,
- Mahkeme kararı veya sigorta sözleşmesinde belirlenen en üst tutara kadar olan fiziksel ve ruhsal hasar tazminatları,
- İş sözleşmesinin feshi için veya işten çıkarma için ödenen en yüksek yasal sınıra kadar olan zorunlu tazminatlar,
- Ciddi şekilde özürle vergi mükelleflerine sosyal güvenlik sistemi tarafından ödenen emeklilik ücretleri,
- Mahkeme kararı ile ödenen çocuk nafakası ödemeleri.

2.1.4- Emek Gelirleri

2.1.4.1- Ücret Gelirleri

Ücret gelirleri genel olarak normal gelir vergisi oranlarına tabidir. Ancak, gelir iki yıldan daha fazla bir süre boyunca elde ediliyorsa, sadece %60'ı vergilendirilir (bazı kısıtlamalar ile birlikte ve her yıl için 300.000 Euro üst limite tabi olarak).

Ücret ile alakalı giderler genel olarak indirim konusu yapılamaz. Ancak seyahat giderleri ve işveren tarafından seyahat veya taşınma giderleri için çalışana verilen miktar, eğer gerekli şartlar sağlanırsa vergiden muaf tutulur.

Sadece takip eden harcamalar indirim konusu yapılabilir:

- Sosyal güvenlik katkıları,
- Ticaret birlikleri harçları,
- 500 Euro'ya kadar olan mesleki örgütlere ödenen zorunlu ücretler,
- 300 Euro'ya kadar olan, işten çıkarılma ile ilgili yapılan yasal harcamalar.

Ücret gelirleri normal olarak stopaj yoluyla aylık olarak vergilendirilir. Ek olarak, net ücret gelirlere bağlı olarak 2.652 Euro ile 4.080 Euro arasında değişen ücret indirimi uygulanır. İndirim, net ücret gelirini geçemez. İndirim, başka şehirde çalışmayı kabul eden veya 65 yaşından büyük veya özürlemler için arttırılır¹⁰.

2.1.4.2- Aynı Yardımlar

Aynı yardımlar, işverene olan maliyeti veya piyasa değeri üzerinden tam olarak vergilendirilir. Ancak bazı istisnalar mevcuttur.

⁸ IBDF,(2012), Personal Income Tax System In Spain, s: 2

⁹ Deloitte International Tax, Spain Highlights 2012,s:2

¹⁰ IBDF,(2012), Personal Income Tax System In Spain, s: 4

- Bedava olarak kullanılan ev tapu değerinin %10'u veya işçinin devam eden çalışma ücretinin %10'u ile değerlendirilir,
 - Bedava kullanılan şirket aracı, eğer işverenin malı ise, iktisap bedelinin %20'si veya kiralanmış ise piyasa değeri üzerinden yıllık olarak değerlendirilir,
 - Piyasa faiz oranı altında faiz ile alınan borçlardan kaynaklanan faiz gelirleri, piyasa oranı ve uygulanan geçerli oran arasındaki fark üzerinden değerlendirilir,
- Eğer şirket veya grup şirketleri kendi hisselerini çalışanlarına ücretsiz olarak verirse, bu hisse senetlerinin yıllık değeri 12.000 Euro'ya kadar olan kısmı gelir vergisinden muaf tutulmuştur¹¹.

2.1.4.3- Emeklilik Gelirleri

Vergi amaçları bakımından, emeklilik gelirleri genel olarak ücret geliri olarak değerlendirilir. Ancak sosyal sigorta sistemi tarafından özürülere yapılan emeklilik ödemeleri gelir vergisinden muaf tutulmuştur.

2.1.4.4- Yönetici Ücretleri

Yönetim kurullarından veya diğer yönetim organlarında görev yapan yerleşik bireyler ödenen ücret ve diğer istihkaklar ücret geliri olarak değerlendirilir ve %35 oranında stopaj vergisi ile nihai olarak vergilendirilir. Tam zamanlı yönetici olarak çalışan müdürün kazandığı ücretler genel stopaj vergisi oranına tabidir.

2.1.5- Ticari ve Serbest Meslek Gelirleri

Ticari gelirler, ticari ve serbest meslek faaliyetlerinden kaynaklanan gelirleri içerir. Bu, şirketlere uygulanan kurallara göre hesaplanır. Uygulamada, hesaplamada farklı yöntemler mevcuttur¹².

Normal direkt yöntemle göre; gelirin ortaya çıkması için yapılması gerektiği açıkça kanıtlanmış tüm giderler (amortisman tenzilatı, tahsili şüpheli alacaklar vb.) indirim konusu yapılabilir. Basitleştirilmiş direkt yöntemle göre; hasılatı 600.000 Euro'dan az olan ve ilk faaliyet yılında olan vergi mükelleflerinin net geliri; hasılatlarından giderlerinin düşülmesi ile bulunur. Maddi duran varlıklara sadece düz oranlı amortisman yöntemi ile amortisman ayrılabilir ve hasılatın %5'i farazi gider olarak indirim konusu yapılabilir. Bu rejime tabi olan mükellefler, diğer mükellefler gibi defter tutmaları gerekmemektedir sadece basit kayıt tutmaları yeterlidir. Normal ya da basitleştirilmiş direkt yöntem ile gelirlerini hesaplayan vergi mükellefleri 2.652 Euro ile 4.080 Euro arasında değişen ticari kazanç indiriminden faydalanabilirler. İndirim net ticari kazancı geçemez. İndirim tutarı özürülü kişiler için arttırılmıştır. Basitleştirilmiş direkt yöntemle tabi vergi mükellefleri bu indirimi %5 farazi gider indirimi ile toplayarak kullanamazlar. 2009, 2010 ve 2011 vergi dönemlerine etkili olmak üzere, ticari ve serbest meslek faaliyeti yürüten bireyler, beyan edilen net gelirin %20'sini düşebileceklerdir. Bu indirim, yıllık hasılatı 5 milyon Euro'yu aşmayan ve ortalama işçi sayısı 25 kişinin altında olan vergi mükelleflerine uygulanacaktır. İndirime hak kazanabilmek için mükellefler mutlaka ortalama işçi sayılarını korumalı ya da arttırmalıdır yani ortalama işçi sayısı bir işçiden az veya 2008 yılındaki ortalamalarından az olamaz.

¹¹ IBDF,(2012), Personal Income Tax System In Spain, s: 5

¹² Deloitte International Tax, Spain Highlights 2012,s:3

Objektif yönteme göre, listelenmiş faaliyetlerle (ör. Restoran) uğraşan işadamları net gelirlerini bazı göstergelere göre belirleyeceklerdir.

Kullanılan yönteme bağlı olmaksızın, eğer gelir 2 yıldan fazla bir süredir elde ediliyorsa, sadece % 60'ı vergilendirilecektir.

2.1.6- Yatırım Gelirleri

İspanya'da yerleşik bireyler mutlaka, ülkede yerleşik şirketlerden elde ettikleri kâr paylarını (stopajdan önceki tutar) vergilendirilebilir gelirlerine dâhil etmelidirler. Genelde kâr payları her yıl için 1.500 Euro'ya kadar vergiden muaf tutulmaktadır¹³.

Hisse senetlerinin korunması için nitelikli kişilere ödenen komisyonlar vergi amaçları bakımından indirim konusu yapılabilir.

İspanya'da yerleşik bireylerden elde edilen faiz ve telif hakları gelirleri tam olarak vergilendirilir.

Asıl konut dışında sahip olunan kiraya verilmemiş konut için tapu değerinin %2'si kadar yıllık emsal gelire sebep olur. Emsal gelir yerine, gerçek kira gelirleri, net miktarları üzerinden vergilendirilir yani brüt kira gelirinden ilgili giderler düşülür (diğerlerinin yanında yerel vergiler, amortisman, alınan kiraya kadar olan ipotek (mortgage) faizi). Konut kiralılarının net gelirinin %60'ı indirilir. Eğer kira geliri 2 yılı aşan bir süre boyunca elde edilirse sadece %60'ı vergilendirilir.

Hayat ve sakatlık sigorta poliçelerinden elde edilen hâsılat, primlerin ödendiği döneme bağlı olarak özel hesaplama kurallarına tabidir. Hayat ve sakatlık sigortalarının hâsılatının vergilendirilebilir kısmı stopaj vergisine tabidir.

Hayat boyu ve dönemsel gelirlere dayalı ödemeler, genel olarak menkul sermaye iradı olarak düz vergi oranı ile vergilendirilirler. Ancak, hayat boyu ve dönemsel gelirlerin bir kısmı vergiye tabi değildir. Hayat boyu gelirden, alıcının yaşına bağlı olarak elde edilen ödemelerin %8 ile %40 arasında değişen kısmı indirilir. Dönemsel gelirlerden ise, gelirin elde edildiği döneme göre %12 ila %25 arasında değişen bir oran düşülür.

2.1.7- Değer Artış Kazançları

Değer artış kazançları ve zararları, mükellefin net varlığının muhteviyatında bir değişiklik olmadan ortaya çıkan değişikliklerdir.

Değer artış kazançları, iktisap bedeli (varlığın iktisabı ve geliştirilmesi için yapılan tüm masrafları içerir) ve transfer fiyatı arasındaki farktır. İktisap bedelinde, sadece taşınmaz mallar için enflasyon düzeltilmesi yapılır. Bununla birlikte bazı durumlarda özel kurallar uygulanabilir, örneğin şirketlerin tasfiyesi.

Listelenmiş vergi cennetlerinde kurulu olan kolektif yatırım kuruluşları için vergiden kaçınma karşıtı kurallar uygulanır. Bu gibi kurumlarda iştiraki bulunan vergi mükelleflerinin, iştirakin iktisap bedelinin veya iktisap değeri ile mali yılın sonundaki değerden hangisi büyükse, bu değer %15'i oranında değer artış kazancı elde ettiği kabul edilir¹⁴.

¹³ Angloinfo the Global Expat Network Spain, How Income Is Taxed, erişim 2013, www.spain.angloinfo.com

¹⁴ IBDF,(2012), Personal Income Tax System In Spain, s: 5

Tam pozisyon yenileme muafiyeti (rollover relief)¹⁵, ana konut bakımından tüm vergi mükelleflerine tanınır. Toplam bedel mutlaka yeni ana konut yatırımı için harcanmalıdır. Kısmi yatırımlar, kısmi muafiyet elde eder.

Tam pozisyon yenileme muafiyeti, ayrıca nitelikli kolektif yatırım kuruluşlarındaki iştiraklerin satışından elde edilen değer artış kazancı, eğer toplam hâsılat yeniden benzer iştirakler için yatırılırsa da kullanılabilir. Kısmi yatırımlar kısmi muafiyet elde eder.

Aşağıdaki durumlarda gelir vergisinden muaf olunabilir:

- Son zamanlarda anonim şirketlerden olan hisse senetlerinin veya iştiraklerin transferinden elde edilen değer artış kazançları,
- Merkezi ve yerel yönetimler, İspanya Kızıl Haçı, kamu üniversiteleri ve yasal olarak tanınan kilise ve hayır kurumları gibi nitelikli bağışta bulunan kurumlara verilen hediye kaynaklı değer artış kazançları,
- 65 yaş ve üstündeki kişilerin ana konutlarını satışlarından elde ettikleri değer artış kazançları.

3- KİŞİSEL İNDİRİMLER, İSTİSNALAR ve KREDİLER

3.1- İndirimler

Kişisel ve ailevi istisnalar düşüldükten sonra genel vergi matrahından takip eden diğer indirimler yapılır: ölüm, dulluk, yetimlik, emeklilik, kaza, iş ile alakalı hastalıklar veya sakatlıkları kapsayan veya evlilik, annelik, doğum ve ölüm yardımları sağlayan karşılıklı sigorta kurumlarına yapılan katkılar eğer bu katkılar aşağıdaki kişiler tarafından yapılmış ise indirim konusu yapılabilir¹⁶.

- Sosyal güvenlik sistemi tarafından serbest meslek erbabı olarak korunmayı seçmeyen meslek sahipleri (yani avukatlar, doktorlar, mühendisler),
- İşçiler, kendi işsizlik yardımlarını da içerir,
- Katkıları yukarıda bahsi geçen durumlarla ve yardımlarla alakalı olduğu sürece serbest meslek erbapları.

Ek olarak vergi mükelleflerinin bireysel emeklilik sistemine olan katkıları da indirim konusu yapılabilir. İşveren tarafından yapılan katkılar da (vergi mükellefinin ücret geliri olarak kabul edilen) ayrıca vergi mükellefi tarafından indirim konusu yapılabilir. Toplam indirilebilir katkı payı miktarı; yıllık olarak serbest meslek ve ticari kazancın miktarının %30'unda az (eğer 50 yaşından büyük ise %50) veya her katılımcı için 10.000 Euro'dur (50 yaşından büyükse 12.500 Euro). Özürlü vergi mükellefleri yüksek miktarı indirim konusu yapar.

Mahkeme kararı ile eşe ödenen nafaka ve zorunlu ödemeler. (Mahkeme kararı ile sağlanan çocuk destek istisnaları muaf gelir oluşturur)

3.2- İstisnalar

Kişisel ve aile istisnaları, nihai vergi yükümlülüğünü, istisnaların toplam miktarına genel oranların uygulanması ile bulunan miktar kadar azaltır. Kişisel istisna tutarı 5.151 Euro'dur. Müşterek beyan

¹⁵ Rollover relief: Sabit aktiflerini satarken onların yerine yenilerini satın alınması durumunda tanınan vergi indirimi ya da istisnası

¹⁶ ADVOCO Spanish Law, Accounting, Tax and Administration, Spanish Income Tax, erişim 2013, www.advoco.es

durumunda ikinci vergi mükellefinin istisnası 3.400 Euro olacaktır. 65 yaşından yaşlı olan vergi mükellefleri için istisna miktarları sırasıyla 6.039 Euro ve 4.300 Euro'dur. 75 yaşından daha yaşlı olan vergi mükellefleri için istisna miktarları sırasıyla 7.191 Euro ve 5.400 Euro'dur¹⁷.

Aile istisnası; bakmakla yükümlü olunan kişi sayısı, yaşları ve gelirlerine bağlıdır. Buna göre;

- Evde yaşayan, 25 yaşının altında ve yıllık geliri 8.000 Euro'yu aşmayan bir çocuk için 1.836 Euro, ikinci çocuk için 2.040 Euro, üçüncü çocuk için 3.672 Euro ve ek her bir çocuk için 4.182 Euro'dur.
- Bakmakla yükümlü olunan ve yıllık geliri 8.000 Euro'yu aşmayan 65 yaşından büyük her kişi için 918 Euro'dur.

3.3- Krediler

Yıllık vergi matrahı 24.107,20 Euro'dan az olan vergi mükellefleri, asıl ikametgâhının iktisabı veya onarımı nedeniyle meydana gelen 9.040 Euro'ya kadar olan maliyetin %15'lik kısmını (yani maksimum kredi 1.356 Euro'dur) kendi vergi borcundan mahsup edebilir. Eğer bu tip iktisaplar veya onarımlar 01.01 2011 tarihinden önce yapılmış ise, vergi mükellefleri, vergi matrahlarının miktarına bakılmaksızın, 9.015 Euro'luk masrafının %15'ini (yani maksimum kredi miktarı 1.352 Euro'dur) vergi borçlarından mahsup edebilirler¹⁸.

İktisap ve onarımın 20.01.2006 tarihinden önceki dış borçlanma ile yapıldığı durumlarda, vergi mükellefine, eğer eski kanun¹⁹ kaldırılmamış olsaydı hak edeceği kredi miktarı ile mevcut kanuna göre elde edeceği kredi arasındaki fark kadar ek kredi verilir.

Ek olarak 14.04.2010 tarihinden başlayarak 31.12.2012 tarihine kadar geçici bir teşvik, vergi matrahı 53.007,20 Euro'dan az olan vergi mükelleflerine tanınmıştır. Bu teşvike göre vergi mükellefleri, kendi ana konutlarının inşaatı için yaptıkları toplam yatırımın %10'u kadarını, bu yatırımlar enerji verimliliğini arttırdığı veya yenilenebilir enerji kullandığı veya diğer çevre dostu gelişmeler sağladığı sürece vergi kredisi olarak kullanabilirler.

Nitelikli kurumlara yapılan bağışların %10'dan %25'e kadar değişen miktarı vergi kredisi olarak tanınmıştır. Kuzey Afrika'daki Cetua ve Melilla İspanyol şehirlerinde ortaya çıkan gelire uygulanan gelir vergisinin %50'si vergi kredisi olarak indirilebilir.

3 yaşından küçük bir ya da birkaç küçük çocuğu olan çalışan anneler, her yıl ve çocuk için 1.200 Euro kredi kullanabilirler. Bu kredi, eğer anne talep ederse, aylık 300 Euro vergisiz destek olarak da verilebilir.

4- ZARARLAR

Vergilendirilebilir tasarruf gelirleri matrahının bir parçası olan menkul sermaye gelirlerinde meydana gelen zararlar ancak menkul sermaye gelirlerinden elde edilecek kârlardan mahsup edilebilir. Zarar fazlaları dört yıl ileri devredilebilir.

Genel vergilendirilebilir vergi matrahının bir parçası olan diğer gelir kategorilerinde meydana gelen zararlar, genel gelir kategorisine giren herhangi bir pozitif gelirden mahsup edilebilir. Zarar fazlası dört yıl ileri devredilebilir.

¹⁷ ADVOCO Spanish Law, Accounting, Tax and Administration, Spanish Income Tax, erişim 2013, www.advoco.es

¹⁸ IBDF,(2012), Personal Income Tax System In Spain, s: 5

¹⁹ 3/2004 sayılı eski kanun 01.01.2007 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır.

Genel gelirlerden kaynaklanan zararlar, tasarruf gelirlerinden ya da tasarruf gelirlerinden kaynaklanan zararlar genel gelirlerden mahsup edilemez.

Genel olarak, varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan sermaye zararları, sadece varlıkların elden çıkarılmasında elde edilen kârlardan mahsup edilebilir. Arta kalan zararlar, aynı tür varlıkların satışından elde edilen karlardan mahsup edilmek üzere 4 yıl ileriye devredilebilir. Bununla birlikte, varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanmayan sermaye zararları ve karları sadece birbirlerinden mahsup edilebilir (ör. Tazminatlar). Arta kalan zararlar genel vergi matrahının %25'inden mahsup edilebilir²⁰.

5- YASAL VERGİ ORANLARI

Vergi mükelleflerinin 2012 ve 2014 yılları arasında elde ettikleri şahsi gelir üzerinden beyan ederek ödeyecekleri vergi miktarları ve oranlarına ait tablo aşağıdaki gibidir²¹.

Tablo 1. İspanya Genel Gelir Vergisi Oranları ve Vergilendirme Eşikleri

Vergilendirilebilir Gelir (Euro)			Milli Vergi Oranı %	Belediye Vergisi Oranı %	Toplam Vergi Oranı %	Dilimde Odenecek Vergi (Euro)	Toplam Odenecek Vergi (Euro)
0	-	17.707,20	12,75	12	24,75	4,383.00	4,383.00
17.707,20	-	33.007,20	16	14	30	4,590.00	8,973.00
33.007,20	-	53.407,20	21,75	18,5	40	8,160.00	17,133.00
53.407,20	-	120.000,20	25,5	21,5	47	31,299.00	48,432.00
120.000,20	-	175.000,20	27,5	21,5	49	26,950.00	75,382.00
175.000,20	-	300.000,20	29,5	21,5	51	63,750.00	139,132.00
300.000,20	-	üstü	30,5	21,5	52		

Kaynak: Angloinfo the Global Expat Network Spain, How Income Is Taxed, erişim 2013, www.spain.angloinfo.com

Bu oran tablosu ilk olarak genel vergilendirilebilir matraha denk olan tutara uygulanır. Bulunan vergiden daha sonra, kişisel ve aile istisnaları tutarlarının tabloya uygulandıktan sonra bulunan miktarları düşülür.

²⁰ IBDF,(2012), Personal Income Tax System In Spain, s: 6

²¹ Angloinfo the Global Expat Network Spain, How Income Is Taxed, erişim 2013, www.spain.angloinfo.com

Genel vergi matrahını aşmayan çocuk desteği ödenen vergi mükellefleri, matrahı iki farklı parçaya bölebilir ve yukarıdaki tabloyu her bir parçaya uygular. Bunlardan birisi ödenen çocuk desteği kadar olurken diğeri arta kalan vergi matrahı kadardır.

Tasarruf gelirlerinin vergi matrahı takip eden artan oranlı vergi tarifesine tabidir.

Tablo 2. Tasarruf Gelirleri Gelir Vergisi Oranları

Vergilendirilebilir Gelir (Euro)	Oran (%)
6.000 Euro'ya kadar	21
6.000 Euro – 24.000 Euro arası	25
24.000 Euro'yu asan gelirler	27

Kaynak: Angloinfo the Global Expat Network Spain, How Income Is Taxed, erişim 2013, www.spain.angloinfo.com

İspanya kaynaklı ücret, serbest meslek, menkul sermaye gelirleri ve İspanya'da yerleşik bireylerin değer artış kazançları gelir stopaj vergisine tabidirler. Vergi genel olarak peşin ödeme şeklinde uygulanır ve daha sonra mükellefin yıllık vergi borcundan indirilir.

Emeklilik gelirlerini de içeren ücret gelirleri, mükellefin kişisel ve ailevi durumunu dikkate alarak formüle edilen genel stopaj vergisine tabidir²².

Aynı yardımlar maliyeti veya piyasa değeri üzerinden değerlendirmeye tabi tutularak, kendi yapısına göre uygun stopaj vergisi oranı ile vergilendirilir.

Girişimciler, serbest meslek erbapları, sanatçılar ve sporcular % 15 oranında vergi ödemekle yükümlüdürler. Bunlar faaliyetlerinin ilk 3 yılında % 7 oranında vergi öderler.

Aşağıdaki menkul sermaye iradı türleri % 19 oranında gelir stopaj vergisine tabidirler:

- Kâr payları,
- Faiz gelirleri (merkez bankası ve hazine tarafından basılan hazine bonusu ve tahvil faizleri vergiden muafır),
- Telif hakları,
- Hayat ve sakatlık sigorta gelirlerinin vergilendirilebilir kısmı.

Yatırım fonlarına katılım dolayısıyla elde edilen değer artış kazançları, tam pozisyon yenileme muafiyeti uygulanmadığı sürece, % 19 oranında gelir stopaj vergisine tabidir.

5.1- Vergilendirme Dönemi ve Gelir Vergisi Beyannamesi

Bireyler için vergilendirme dönemi takvim yılıdır. İspanya'da yerleşik olan vergi mükellefleri tek veya müşterek vergi beyannamesi doldurmayı tercih edebilirler. Aynı aileye mensup yerleşik vergi mükellefleri, hane adına müşterek vergi beyannamesi doldurma seçeneğine sahiptirler. Müşterek vergi beyannamesi gelirlerin bölünmesine izin vermez. Vergi beyannameleri, vergilendirme döneminin bitimini takip eden 30 Haziran akşamına kadar verilmek zorundadır. Yani 2012 yılı gelirleri için 2013 Ma-

²² IBDF,(2012), Personal Income Tax System In Spain, s: 6

yıs / Haziran aylarında gelir vergisi beyannamesi doldurulmalıdır. Vergi, 30 Haziran günü ödenecek hale gelir. Normalde vergi mükellefinin banka bilgileri beyannamede yer almakta ve vergi otomatik olarak banka hesabından alınmaktadır²³.

6- SONUÇ

İspanya'da uygulanan gelir vergisi oranları genel vergi oranları ve yerel yönetimlerin uyguladıkları vergi oranlarının toplamına bakıldığında %24.75 ila %52 arasında değişmektedir. Artan oranlı bir vergi tarifesi sisteminin geçerli olduğu İspanya'da, alt gelir dilimlerine uygulanan vergi indirim ve istisna miktarları gelir arttıkça kademeli olarak aşağı seviyelere düşmektedir.

Gelir vergisi dilimlerinde, özellikle 2008 yılında yaşanan küresel krizin etkilerini azaltmak ve vergi gelirlerini arttırmak için, yeni düzenlemeler yapılmış ve ayrıca 2011 yılındaki yeni vergi dilimleri uygulamasının ardından 2012 yılından geçerli olmak üzere gelir vergisi oranlarında ek vergiler yoluyla artışa gidilmiştir. Buna göre gelir vergisi tarifesi yedi dilimden oluşurken en yüksek dilime isabet eden gelir vergisi oranı %52 olarak gerçekleşmektedir.

KAYNAKÇA

- ADVOCO Spanish Law, Accounting, Tax and Administration, Spanish Income Tax, erişim 2013, www.advoco.es
- Angloinfo the Global Expat Network Spain, How Income Is Taxed, erişim 2013, www.spain.angloinfo.com
- Deloitte International Tax, Spain Highlights 2012
- Eurostat European Commission, Taxation Trends In The European Union 2013 Edition, Belgium, 2013
- IBDF,(2012), Personal Income Tax System In Spain

²³ ADVOCO Spanish Law, Accounting, Tax and Administration, Spanish Income Tax, erişim 2013, www.advoco.es